

Nursipalu harjutusvälja laiendamise vajalikkus

Venemaa kallaletung Ukrainale, Eesti kaitsevõime suurendamine ja NATO idatiiva kaitse tugevdamine tingib vajaduse kaitseväge harjutusvõimaluste laiendamiseks ja täiendavate liitlaste vastuvõtuks. Nursipalu laiendamine on vajalik Eesti iseseisvuse ja julgeoleku tagamiseks.

Harjutamisvõimaluste laiendamiseks on vajalik leida sobiv koht Lõuna-Eestis, sest Põhja-Eestis on väljaõppe võimalused ammendumas ja täiendavaid võimalusi on vaja ka 2. jalaväebrigaadi jaoks. Nursipalu harjutusvälja laiendamine on eelkõige olemasoleva taristu paiknemist ja maaomandit arvestades ainuke realistlik lahendus. See laiendus suurendab kogu Eesti julgeolekut.

Kaitseministeeriumi valitsemisala töötab selle nimel, et võimalikult palju leevendada laiendusega kaasnevat mõju kohalikele elanikele ja keskkonnale. Seda arvestades oleme teinud juba märkimisväärselt mõõndusi riigikaitseliste vajaduste arvelt.

Nii arendustegevuste elluviimisel, lahenduste leidmisel kui ka harjutusväljade kasutamisel teeme tihedat koostööd nii kohalike kogukondade kui ka keskkonnaametiga. Maade omandamine toimub kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse alusel ning kokkuleppel maaomanikuga saab toimuda kas müügitehing või maade vahetamine.

Saame kohalike inimeste murest täielikult aru. Eesti riik on teile väga tänulik. Leiame huvialasse jäävate maaomanikega individuaalse lahenduse.

Lisainformatsioon harjutusvälja laiendamise kohta koos eelnõu juurde kuuluvate dokumentidega on leitavad siit või skaneerides kõrvalolevat koodi: <https://www.kaitseinvesteeringud.ee/nursipalu-laiendus/>

Korduma kippuvad küsimused

Mis toimub pärast avalikku istungit?

- Pärast avalikku istungit esitab kaitseminister eelnõu Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks.
- Vabariigi Valitsus kiidab eelnõu heaks, millega:
 - laiendatakse Nursipalu harjutusvälja juriidilist piiri;
 - tuvastatakse, et I etapi tegevuste ellu viimiseks asjakohaste keskkonnameetmete rakendamisel on negatiivne mõju looduskeskkonnale ja Natura 2000 võrgustiku alale välistatud ning puudub vajadus Natura asjakohase hindamise läbiviimiseks;
 - algatatakse Natura asjakohane hindamine II etapi tegevuste osas ja antakse korraldus viia läbi täiendavad uuringud looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamiseks
- Samaaegselt algab I etapi elluviimine ja II etapi ettevalmistus.
 - I etapil algavad lubatud mahus ehitustööd ja seejärel harjutused pärast vajalike lubade (nt raieload) küsimist Keskkonnaametilt;
 - II etapi osas algab Natura asjakohane hindamine ja leevendusmeetmete välja töötamine, vajadusel Natura erandi menetlus ja hüvitusmeetmete elluviimine, muule looduskeskkonnale avalduva mõju hindamine;
 - jätkub kinnistute omandamine läbirääkimistes omanikega.
- Natura asjakohase hindamise järgselt esitatakse Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks otsus, mis võimaldab alustada II etapi tegevustega. Otsuses tuuakse ka muud selleks hetkeks teada olevad keskkonnameetmed. Eraldiseisvalt

- Vabariigi Valitsuse otsusest saab Keskkonnaamet vajadusel määrata muud keskkonnameetmed, milles on seaduses sätestatud selge alus.
- Algavad II etapi ehitustegevused ja harjutused vastavalt ehitustegevuste läbiviimisele.
 - Harjutused kogu planeeritud ulatuses vastavalt väljaõppetsüklile.

Miks on vajalik harjutusvälja arendamisel kasutada suurekaliibrilisi relvasid ning miks on vajalikud uued sihtmärgialad?

Nursipalu harjutusvälja laiendamise eesmärk on luua 2. jalaväebrigaadile ning nende juures paiknevatele liitlastele adekvaatsed võimalused väljaõppe läbiviimiseks. Üksuste lahingvõime saavutamiseks ja kontrollimiseks tuleb üksuse tegevust harjutada ka toetusrelvadega näiteks suurtükkide, miinipildujate, tankitõrje relvade ja teiste toetavate relvasüsteemidega. Tulenevalt 2. jalaväebrigaadi struktuuri ajakohastamisest ning võimete arendamisest lisanduvad 2. jalaväebrigaadi relvastusse kaasaegsed kaudtule- ja tankitõrjereelvad. Uued sihtmärgialad on vajalikud, et võimaldada 2. jalaväebrigaadi pataljoni koostegevusharjutusi koos lahinglaskmistega.

Miks ei ole ohuhinnang avalik? Ohuhinnangus on spetsiifilised allikad ja täpne info, mida pole võimalik avaldada julgeoleku huvidest lähtuvalt, kuna see võib paljastada allikaid ja info kogumise viise. Kaitseväe luuret teostava üksuse poolt koostatud ohuhinnangut käsitlev teave salastatakse salajasel tasemel 50 aastaks. Ohuhinnangu juurdepääsupiiranguta osad on toodud asukohavaliku kokkuvõttes. Üldisemat ohuhinnangut on kajastatud Välisluureameti avalikus raportis „Eesti rahvusvahelises julgeoleku keskkonnas 2023“.

Miks ei ole Nursipalu harjutusvälja arendusprogrammi koostamisse kaasatud kohalikku kogukonda? Harjutusväljade arendusprogrammid on kirjeldused kaitseväe vajadusest ning on määratud ülesannete täitmiseks vajalike väljaõppetasemete ning oskuste saavutamiseks.

Millised piirangud harjutusväljal tänasel päeval on?

Ka tänasel päeval on harjutusväljal müra tegemiseks ajalised piirangud. Harjutusväljal on konkreetsed reeglid väljaõppe läbiviimiseks, millest kaitseväge ja kaitseliit peavad kinni pidama.

- Kõikidel tööpäevadel on lubatud teha laskeharjutusi, kasutada harjutusmoona ja heita käsigranaati hommikul kaheksast õhtul kaheksani ning laupäeval kella kuueni õhtul. Lõhke- ja demineerimistöid on lubatud teha tööpäevadel kuni kella seitsmeni õhtul. Pühapäeviti on mürarikka tegevuse tegemine keelatud, v.a juhul kui kohalik omavalitsus annab selleks kooskõlastuse.
- 01. maist kuni 31. augustini on keelatud kõrge müraga tegevused (alates suurema kui 20 mm kaliibriga käsituli relvad, käsigranaadid, tankitõrje harjutus- ja lahinggranaadid, miinipilduja, lõhkematerjalid). Erandid kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega.
- Erandlikel juhtudel mürarikka tegevuse tegemiseks annab loa kohalik omavalitsus.
- Ebasoodsate ilmastikutingimuste (nt tuule kiirus üle 10 m/s ning S ja SE suunal) korral välditakse võimalusel eluhoonetele lähimatel väljaõppealadel (Vilbusuu ja Keretu laskeväljad ning Lükka taktikala) miinipildujate kasutamist.
- Keelatud on müra-, valgusefekte ja suitsu tekitavate vahendite (paukpadrunid, lõhkepaketid, suitsugranaadid jms.) kasutamine üldkasutatavatele teedele lähemal kui 100 m ning eluhoonetele lähemal 800 m.

Mis on tänastes piirides Nursipalu harjutusvälja õiguslik alus?

Nursipalu harjutusväli on asutatud relvaseaduse alusel Vabariigi Valitsuse 14.02.2008.a korraldusega nr 79. 2008. aastal kehtinud planeerimisseaduse järgi ei olnud vajalik detailplaneeringu koostamine ega ka harjutusvälja kandmine üldplaneeringusse, kuna tegemist ei olnud sellel ajal kehtinud ruumilise mõjuga objektide nimekirjas oleva objektiga.

Miks ei rakendata planeerimisseadust Nursipalu harjutusvälja rajamisel?

Seadusandja on andnud relvaseaduse muudatusega mandaadi harjutusvälja kiirendatud laiendamiseks erandkorras konkreetsete tingimuste täitmisel. Tänapäevases julgeolekukorras on need tingimused täidetud. Nursipalu harjutusvälja on vaja laiendada kiiresti, kuna rajamise tegevused on aeganõudvad. Seetõttu hakates seda rajama alles vahetult enne võimaliku sõjalise rünnaku algust, on harjutusvälja rajamisega juba lootusetult hiljaks jäänud.

Millised on kompensatsioonimeetmed harjutusväljast väljaspool elavatele inimestele?
Tänapäevaks on otsustatud harjutusväljade arendamise ja häiringute leevendamiseks eraldi meetmed:

- harjutusvälja loomistasu summas 10 miljonit eurot, mis läbi kohalike omavalitsuste jõuab kogukonna elukvaliteedi parandamiseks: Võru vallale (3 mln eur), Antsla vallale (2 mln eur), Rõuge vallale (2 mln eur) ja Võru linnale (3 mln eur)
- harjutusvälja häiringutasu, mis on püsiv ja kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määrusega. See võimaldab kohalikul omavalitsusel teha pidevaid investeeringuid häiringu mõjude leevendamiseks ja elukeskkonna parandamiseks. Häiringutasu on suurem kui varem ning lisaks on laiendatud kohalike omavalitsuste ringi, kes vastavat tasu saavad.
- majapidamistele on otsustatud meede investeeringu toetuste maksmiseks, millega saab investeerida majapidamise heli ja vibratsioonihäiringu leevendamiseks. Täpsemad rakendamise tingimused on väljatöötamisel.

Lisaks sellele on plaanis leevendusmeetmed keskkonnamõjude leevendamiseks muuhulgas müraleviku tõkestamiseks.

Kuidas mõjutab harjutusvälja ümbritseval alal uute planeeringute algatamine kohalike omavalitsuste õigusi?

Laiendatud harjutusvälja alal peatuvad samal alal varem kehtestatud planeeringud või nende osad kuni alal uute planeeringute kehtestamiseni. Harjutusvälja laiendamise korraldusega arvestava tervikliku ruumilahenduse loomiseks tuleb korralduse jõustumise ajal koostamisel olevates planeerimismenetlustes korraldusega arvestada või vajaduse korral algatada alal kehtivate üld- ja maakonnaplaneeringute muutmine.

Oluline on, et **harjutusvälja laiendamise otsusest tulenevate muudatustega arvestades mõeldakse läbi uus, terviklik ruumilahendus** ning korraldusest tulenevalt ei tekiks ruumilahendusse nn „auku“ (läbipääsuteede tagamine, juurdepääsud, toimiv rohevõrgustik jm).

Kaitseministeerium on avaldanud jaanuaris, 2023. a soovi kajastada Võru valla, Rõuge valla ja Antsla valla koostamisel olevates üldplaneeringutes Nursipalu harjutusvälja laiendamise vajadust ja potentsiaalset ala piiri, kuid nimetatud omavalitsusüksused ei ole pidanud seda võimalikuks. Seega kuna korraldus ei kohusta planeeringuid muutma, ei ole tegemist omavalitsusüksustele pandud olulise täiendava ülesande või kohustusega, millega peaks kaasnema eeldatavalt täiendav kulu.

Seadus ei ole sätestanud vastavate tegevuste jaoks tähtaegu ning jätnud erinevaid võimalusi planeeringutes antava korraldusega arvestamisele.

Planeerimisseaduse § 75 lõike 3 kohaselt võib üldplaneeringuga teha ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks. Nimetatud sätte rakendamine aitab tagada, et üldplaneering ja maakonnaplaneering oleksid omavahel kooskõlas. Kui kohaliku omavalitsuse üksus ei algata kaalumise tulemusel üldplaneeringu koostamist, siis võib Vabariigi Valitsus algatada vajaduse korral harjutusvälja hõlmava maakonnaplaneeringu (sh ka osa- või teemaplaneeringu) koostamise nt rohevõrgustiku toimimise tagamiseks või muu teema terviklikuks lahendamiseks.

Kuidas toimub harjutusvälja laiendamine vastavuses põhiseadusega?

Põhiseaduse preambuli neljanda lõigu kohaselt on riigi esmane ülesanne sisemise ja välise rahu ning julgeoleku kaitsmine ühiskonnas. Selle osana peab riik kaitsma ühiskonda ja inimesi väljastpoolt tuleva ohu korral. See ei tähenda, et riigikaitse huvi on automaatselt ülimuslik

teiste avalike ja erahuvide suhtes. Samas tähendab see, et teisi huviseid tuleb tasakaalustada riigikaitsega.

Seadusandja on näinud relvaseaduses ette võimaluse ja tingimused, millistel erandlikel juhtudel on harjutusvälja laiendamine ilma planeerimismenetlust kohaldamata vastavuses põhiseaduse ja teiste seadustega. Antud juhul on need tingimused täidetud. Lisaks tasakaalustavad võimalikke põhiõiguste riiveid (nt omandi põhiõigus, kohalike omavalitsuste enesemääramisõigus) kohalikele omavalitsustele ning elanikele ette nähtud kompensatsioonimeetmed.

Kust saab infot eesseisvate harjutuste kohta harjutusväljal?

Info harjutusväljade tegevuste kohta on leitav aadressilt www.mil.ee/harjutusvaljad/, kuhu väljaõppe eelneva kuu 20. kuupäevaks edastatakse järgneva kuu graafik. Lisaks on võimalik informatsiooni saada harjutusvälja infotahvlielt ning harjutusvälja üldiselt e-posti aadressilt ja telefonilt.

Milliste tegevustega alustatakse laiendamise järgselt?

Laiendamise järgselt alustatakse üksnes I etapi tegevustega, mis on keskkonnaülevaate ning Natura eelhinnangu kohaselt lubatud. Ülejäänud tegevustega ei alustata enne vajalike uuringute läbiviimist ja keskkonnameetmete rakendamist. Mõju uuritakse igakülgset ning põhjalikult ekspertide poolt. Vabariigi Valitsuse korraldusega algatatakse ka Natura asjakohane hindamine. Natura asjakohase hindamise, asjakohasel juhul Natura erandi menetluse ja muude looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamise tulemusena selgitatakse välja vastava tegevuse alustamisega lubamise eelselt täiendavad keskkonnameetmed.

Miks ei ole algatatud Nursipalu harjutusvälja laiendamise osas keskkonnamõjude hindamist?

Mõju uuritakse igakülgset ning põhjalikult ekspertide poolt. Nursipalu harjutusvälja laiendamiseks vajalike uuringute ja hinnangute maht on selgitatud Nursipalu keskkonnaülevaate ja Natura eelhindamise tulemusena, muuhulgas on hinnatud võimalikku mõju ka põhjaveele. Ette on nähtud edasiste uuringute ja mõjude hindamise vajadused, sealhulgas müra modelleerimine, kaitsealuste lindude inventuur (kotkad, must-toonekurg, kanakull, metsised) ning arheoloogiline uuring.

Mürauuring on koostamisel ja valmib eeldatavalt oktoobris. Samuti on töös kotkaste, must-toonekure ja kanakulli inventuur ja arheoloogiline uuring. Lisaks on tehtud ka metsiste uute mängupaikade inventuur.